

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา

นับตั้งแต่องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้ปี พ.ศ. 2524 เป็นปีคนพิการสากลและปี พ.ศ. 2526-2535 เป็นทศวรรษคนพิการแห่งสหประชาชาติและประเทศสมาชิกในภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกได้ตกลงร่วมกันกำหนดให้ปี พ.ศ. 2534-2544 เป็นทศวรรษคนพิการแห่งเอเชียแปซิฟิก ประเทศไทยมีการเคลื่อนไหวในเรื่องของการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ขึ้น เป็นผลให้มีการจัดบริการด้านต่าง ๆ ให้แก่คนพิการ ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนพิการดีขึ้นในระดับหนึ่ง นอกจากนี้รัฐบาลได้ประกาศให้ปี 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการโดยมีนโยบายว่า “คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน” เป็นการเปิดโอกาสให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเตรียมการด้านอาชีพ เพื่อรองรับคนพิการจบการศึกษา และพร้อมเข้าสู่การจ้างงาน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐดำเนินงานด้านคนพิการโดยตรงได้แก่ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) เป็นหน่วยงานหลักภาครัฐทำหน้าที่ดังนี้

1. ประสานนโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการระหว่างหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ

2. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
3. บริหารจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
4. สนับสนุนการจัดตั้ง และเสริมพลังองค์กรด้านคนพิการ
5. รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลคนพิการที่จดทะเบียนแล้ว

จากสถิติการดำเนินงานในปี 2550 องค์การอนามัยโลก สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ มีดังนี้

- องค์การอนามัยโลก ร้อยละ 10 ของประชากร หรือประมาณ 6.3 ล้านคน
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจความพิการ พ.ศ. 2550 ร้อยละ 2.9 ของประชากร หรือประมาณ 1.9 ล้านคน

- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จากการจดทะเบียนคนพิการ รวมทั้งสิ้น 750,398 คน เป็นชาย 439,697 คน (ร้อยละ 58.6) หญิง 310,701 คน (ร้อยละ 41.4)

ตารางที่ 1.1
ประเภทความพิการ

ประเภท	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทางกาย	225,100.85	30.00	138,014.28	18.39	363,115.13	48.39
2. ทางการได้ยิน	55,975.08	7.46	46,830.30	6.24	102,805.38	13.70
3. ทางสติปัญญา	51,848.23	6.91	43,152.92	5.75	95,001.15	12.66
4. ทางการมองเห็น	41,043.39	5.47	37,299.13	4.97	78,342.52	10.44
5. ความพิการซ้ำซ้อน	39,167.55	5.22	28,818.64	3.84	67,986.19	9.06
6. ทางจิตใจ	23,560.56	3.14	14,484.37	1.93	38,044.93	5.07
7. ไม่ระบุความพิการ	3,001.34	0.40	2,101.36	0.28	5,102.70	0.68
รวม	439,697.00	58.60	310,701.00	41.40	750,398.00	100.00

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร, 2551

จากสถิติการดำเนินงานในปี 2551 สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้แบ่งคนพิการ เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. คนพิการทางการมองเห็น
2. คนพิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย
3. คนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว
4. คนพิการทางจิตใจและพฤติกรรม
5. คนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้

ซึ่งจากการสำรวจพบว่าประเทศไทยมีจำนวนคนพิการทั่วประเทศ จำนวน 750,398 คน เป็นคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว จำนวน 363,115.13 คน หรือ 48.39% เป็นเพศชาย จำนวน 225,100.85 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 138,014.28 คน เป็นคนพิการทางการได้ยิน

จำนวน 102,805.38 คน หรือ 13.70% เป็นเพศชาย จำนวน 55,975.08 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 46,830.30 คน เป็นคนพิการทางสติปัญญา จำนวน 95,001.15 คน หรือ 12.66% เป็นเพศชาย จำนวน 51,848.23 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 43,152.92 คน เป็นคนพิการทางการมองเห็น จำนวน 78,342.52 คน หรือ 10.44% เป็นเพศชาย จำนวน 41,043.39 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 37,299.13 คน เป็นคนพิการที่มีความพิการซ้ำซ้อน จำนวน 67,986.19 คน หรือ 9.06% เป็นเพศชาย จำนวน 39,167.55 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 67,986.13 คน หรือ 9.06% เป็นคนพิการทางจิตใจและพฤติกรรม จำนวน 14,484.37 คน หรือ 5.07% เป็นเพศชาย จำนวน 23,560.56 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 28,818.64 คน ตามลำดับ

ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2552 นั้น ตามมาตรา 19 คนพิการอาจยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงานทะเบียนจังหวัด หรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อรับประโยชน์ในการได้รับสิทธิตามมาตรา 20 คือ คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการแพทย์ การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการและสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

2. ด้านทางการศึกษา การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม

3. ด้านทางสังคม การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ

4. ด้านทางอาชีพ การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐานการคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระและบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี หรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและ

ประกอบอาชีพของคนพิการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ประกาศกำหนด

สำหรับด้านอาชีพ หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงไม่ว่าจะเป็น กระทรวงแรงงาน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงศึกษาธิการ โดย หน่วยงานเหล่านี้จะดำเนินการในเรื่องการฝึกอาชีพหรือการจัดหางานให้ทำ หรือการให้ทุนช่วยเหลือในการประกอบอาชีพอิสระ โดยสามารถกู้ยืมเงินทุนไปประกอบอาชีพอิสระภายในวงเงินไม่เกิน 40,000 บาท ผ่อนชำระหนี้คืนภายใน 5 ปี ไม่เสียดอกเบี้ย นอกจากนี้ตามกฎหมายกระทรวงฯ ยังกำหนด ให้สถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 200 คนขึ้นไปต้องรับคนพิการเข้าทำงาน 1 คน และ ถ้ามีเศษเกิน 100 คน ต้องรับคนพิการเพิ่มอีก 1 คน ถ้านายจ้างไม่ประสงค์รับคนพิการเข้าทำงาน ในอัตราส่วนดังกล่าว จะต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ดังนั้น เพื่อให้มีการจัดหางานอย่างครบวงจร เริ่มตั้งแต่การบริการจัดหางาน จนกระทั่งการติดตามผลการปฏิบัติงานของคนพิการในสถานประกอบการ และเนื่องจากผู้ศึกษา เคยเป็นเจ้าหน้าที่บริการจัดหางานให้คนพิการในสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงสนใจศึกษา เรื่องการติดตามผลการปฏิบัติงานของคนพิการ ในสถานประกอบการเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมสิทธิและโอกาส การมีงานทำของคนพิการ สามารถพึ่งตัวเองได้และไม่เป็นภาระแก่สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของคนพิการในสถานประกอบการ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติงานของคนพิการในสถานประกอบการ
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของคนพิการในสถานประกอบการ เขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาการติดตามผลการปฏิบัติงานของคนพิการในสถานประกอบการ เขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการติดตามผลการปฏิบัติงานของคนพิการในสถานประกอบการ เขตกรุงเทพมหานคร โดยวัดจากความพึงพอใจ 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความรับผิดชอบในหน้าที่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณลักษณะในการทำงาน และด้านการพัฒนาตนเอง

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยคือ สถานประกอบการในเขต กรุงเทพมหานคร ที่รับคนพิการเข้าทำงานจำนวน 140 แห่ง ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำรวจในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2550 ถึง 31 กันยายน 2551

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการติดตามผลการปฏิบัติงานของคนพิการในสถานประกอบการ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันดังนี้

การติดตามผลการปฏิบัติงาน หมายถึง ผลการดำเนินงานของคนพิการ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความรับผิดชอบในหน้าที่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณลักษณะในการทำงาน และด้านการพัฒนาตนเอง

คนพิการ หมายถึง คนพิการที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องทางการมองเห็นทางการได้ยิน-สื่อความหมาย ทางกาย-การเคลื่อนไหว ทางจิตใจ-พฤติกรรม ทางสติปัญญา-การเรียนรู้

สถานประกอบการ หมายถึง หน่วยงานของภาครัฐกิจเอกชนในพื้นที่เขต กรุงเทพมหานครที่รับคนพิการเข้าทำงาน